

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 18ον ΑΙΩΝΑ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ - ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Σέ μια άπ' τις θαυμαστότερες αίθουσες τοῦ Παρισιοῦ, ἀνοίκε πόδη ήμερῶν μιὰ πρωτοτυπάτη ἔκθεσις, ποὺ ἔκινησ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν κατάπληξη τοῦ τόσον μπλαζὲ ἐν τούτοις γιὰ τέτοια πράγματα. Παρισινοὶ κοινοῦ.

Γιὰ πρώτη φορά, δηλαδή, στὰ γαλλικὰ καλλιτεχνικὰ χρονικά, παρουσιαστῆκαν ως ἔνα σύνολον, τὰ κυριώτερα ἕγα τῶν γυναικῶν - ζωγράφων που ἐλάμπονταν εὸν 18ον αἰῶνα. Στὸν τελειότερο σχη-

ματισμὸν τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς βοηθοῦσαν δχι μόνο τὰ μουσεῖα, προσφέροντας τοὺς ὁραιότερους σχετικοὺς πίνακες των, ἀλλὰ καὶ οἱ πάσιπλοντοι συλλέκται - φιλότεχνοι, δανείζοντας, ἀπ' την προσωπική τους πινακοθήκη, διτὶ τυχόν χραιστόταν γιὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ συλλογὴ αὐτῆς.

Στὴν φετενὴν αὐτὴν ἐκθεση, παρουσιαστῆκαν σωστὰ ἀριστοργήματα. Δίπλα στὰ ἕστη γα γυναικῶν ἀκαδημαϊκῶν - γιατὶ ἡ Βασιλικὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῆς ἐποχῆς ἔκεινης εἶαι πολὺ πιὸ φεινίστρια ἀπ' τὰ σύγχρονες - ἔξετέθησαν καὶ ἔργα μὲ ἐντελῶς ἄγνωστες γυναικείες ὑπογραφές, ποὺ ὡς τόσο μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ πᾶς εἰνε πραγματικὰ ἔργα τέχνης.

Ἐμπρός λοιπόν, κυρίαι φεμινίστριαι τῆς ἐποχῆς μας. Ἰδού καὶ γιὰ τὸ δόπιον δικαῖον μποροῦσατε νὰ ὑπερβοντεσθε... Αὐτές αἱ καλλιτεχνίδες, ἔναι, κατορθώσαν νὰ ἔξιστοθοῦν στὴν τέχνη τους μὲ τοὺς ἄνδρας, καὶ ἀποτελοῦν μιὰ νίκη γιὰ τὸ φεμινισμὸ πολὺ ἀνώτερη ἀναμφιστητήτως ἀπ' τὶς σημερινὲς συνφραζέττες καὶ τὰ μανιφέστα τους γιατὶ τὴν ψῆφο!

* * *

Μιὰ ἀπ' τὶς πρώτες θέσεις στὴν ἐκθεσι αὐτή, κατέχει ἡ Ἐλισσάρη Βιέ - Λεμπρέν, ἡ «επίσημη πορτραΐστα τῆς Βασιλισσῆς».

Ἐλεν γνωστὴ ἡ ξωὴ τῆς Βιέ - Λεμπρέν στὴν Αὐλὴ τοῦ Λουδίκου 16ου, ἡ ὅποια τῆς ἔδωσε καὶ τόσο θέματο γιὰ τὸ πινέλο της. "Ἔτι ἡ «εὐνοούμενη» τῆς ἐποχῆς. Ἡ ἀγάπη μάλιστα αὐτὴ ποὺ τῆς ἔτρεψε ἡ ἀτυχὴ βασιλισσα Μαρία Ἀντονινέτα, παρ' ὅλιγον γά τὴν ὁδηγήση καὶ αὐτὴν στὴ λαμπτόμο. Καὶ ἡ δέξα της δὲν ὀφείλεται τόσο στὰ ἔργα της, δοσ στὴν πλάνητα ξωὴ τῆς κατόπιν, διταν, ἔξοριστη πιά, ἐπὶ χρόνια περιφέροντας στὶς πρωτεύουσες τῆς Εὐρώπης διότι τὴν ὑπόδεστον μὲ ἔξαιρετικὲς τιμές ώ; τὴν πιὸ φημισμένην λέγειαν τῆς Γαλλικῆς Τέχνης.

Πολὺ λιγότερο τυχερὴ τῆς, ἡ χαριτωμένη φίλη τῆς ζωγράφος καὶ αὐτῆ, ἡ Ροζαλί Μποέν. Ἡ βασιλισσα τὴν είχε τοπο-

ΕΠΑΝΩ : Πορτραΐτο τῆς Κας Πονασσόν, μητέρας τῆς Πομπαδού. ("Εργο τῆς Κας Λαμπλ-Γιναρ").

ΑΡΙΣΤΕΡΑ : "Η δούκισσα τοῦ Πολινιάς. ("Εργο τῆς Κας Βιέ-Λεμπρέν").

ΔΕΞΙΑ : "Εσωτερικό γυναικαῖου ἀτελεῖ : "Η Κα Βιέ-Λεμπρέν πορτραΐτον τῆς λα Μαρία-Βικτορία Λεμπράν. ("Εργο Μ. Β. Λεμπράν").

θετήσαι ως οἰκονόμο στὸν Πύργο τῆς Μνέτ. Ἐκεὶ λοιπὸν συνέληψη διταν ἔξεργάγη ἡ ἐπανάστασις καὶ καρατομήθηκες «κατακαύσασα τὰ κεριά... τοῦ ἔθνους!». (*)

Περισσότερο γνωστή, είνε ἡ ἀντιζηλος τῆς Βιέ - Λεμπρέν, ἡ Κα Λαμπλ - Γκυαρ. Ἐξωγράφησε κυρίως πορτραΐτας «γηραιῶν» κυριῶν - ὅπως τῆς Κας Πονασσόν, γυναικαῖας τοῦ χρονώλου τοῦ στρατοῦ Πονασσόν καὶ μητρέας τῆς Κας Ντέ Πομπαντούν - γιατὶ δὲ μποροῦσε νὰ πέρνῃ κι'

αὐτὴ τὰ μοντέλλα τῆς μέσ' ἄπ' τὶς νεαρές καὶ ὅμορφες ἀριστοκράτιδες τῆς Αὐλῆς.

Θέλετε τώρα νὰ θαυμάστε καὶ τὸ ἔργο μιᾶς Ἀκαδημαϊκῆς τῆς ἐποχῆς ἔκεινης; Στὴν ἐκθεσην αὐτὴν μπορεῖ κανεὶς νῆ βρῆ ἀρκετοὺς πίνακες τῆς κ. Σουνζάνας Ζιρού. Τὸ πορτραΐτο (παστέλ) τῆς Κας Ούμπερτ Μπρούν είνε ἀναμφιστητότατο ἀπ' τὶς λεπτότερες γυναικείες ἀπεικονίσεις τοῦ 18ου αἰῶνος.

"Η ἐκφραση τοῦ βλέμματος, προπάντος, είνε ἀπ' τὶς χαρακτηριστικότερες καὶ γενικῶς τὸ σύνολον τῆς συνθέσεως είνε ἀριστοργηματικόν.

"Η συλλογὴ κλείνει μὲ μερικὰ ἄλλα ἔργα, μὲ ἄγνωστες ὥς εἴτε τὸ πλείστον ὑπογραφές, ἄλλα ποὺ προκαπαλοῦν ἔνα ἐντελῶς πρωτότυπο ἐνδιαφέρον. Πρόκειται γιὰ ἀπεικονίσεις μεγάλων ζωγράφων ἀπὸ βοηθοῦς των ἡ μαθητιάς των. Οἱ καλλίτεροι τέτοιοι πίνακες είνε «δό Φραγκονάρος ἀπ' τὴν εὐοσμένη του βοηθὸ Μαργαρίτα Ζεράρ», καὶ «ἡ Κα Βιέ - Λεμπρέν», ποὺ ἀναδημοσιεύομεν ἔδω, ἀπ' τὴν μαθητριά της Μαρία Βικτορία της Λεμπρέν. Επίσης ἀριστουργηματικὸ θεωρεῖται ἡ κ. Ρεκαμέν, τὴν διοίσαν καὶ ἀναδημοσιεύομεν.

· Φιλότεχνος

"Η Κα Ρεκαμέν. ("Εργο τῆς Κας Μορέν).

(*) Μὲ ἄλλα λόγα κατηγορήθηκα διταν ως οἰκονόμος κατασπαταλοῦσε φορτιὰ κεριῶν γιὰ τὸν φωτισμὸ τοῦ βασιλικοῦ πάργου...